

**Rvperti Ab||batis Monasterii || Tvitiensis Ordinis S.
Benedicti The||ologi antiqui, Opera duo, ut egregia sanè,
ita diu desiderata, multoq[ue] || labore perquisita, ac
sumptu haud ita modico ...**

Rupert <von Deutz>

Colonia, M. D. XXVI.

VD16 R 3796

De ip[s]o p[ro]cedente sp[irit]u sancto, & diuina ipsius potentia, iuxta
qua[m] dictu[m] e[st], sp[irit]us ubi uult spirat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71860)

nantia sit siue contra dissonantes declamandū est, quemadmodū hic dum agimus de processione spiritus sancti, caute discernēdū est, quia non solū unū, sed quodammodo domi- no dixit. Si quidē in ipso literali sensu aliud est bibere, & aliud est flumina fundere, sicut ali- ud est accipere, & aliud dare uel reddere. ¶ Quia ergo nec sic Euangelista scripsit: hæc au- tem dixit de spiritu, sed hoc dixit de spiritu, libera patet expositio, quia quod clamauit do- minus, si quis sitit, ueniat ad me, & bibat: sine dubio de spiritu dixit testificans, quod spiritus sanctus de ipso procedat: Quod autē subiunxit, qui credit in me, flumina de uentre eius flu- ent aquæ uiuæ, itē de spiritu dixit, sed hoc sensu, quod non ipse spiritus, sed uox uel doctri- na spiritus sancti, de uentre uel ore hominis inspirati sese effundat, iuxta quod alibi dicit: Spiritus ubi uult spirat, & uocē eius audis. Sicut em̄ uox per hominē sonans spiritu sancto inspiratum, uerbi gratia Prophetā siue Apostolū, & proloquens siue sapientiæ siue scienti- æ sermonē aut quodlibet de generibus linguarū, non est ipsa substantia spiritus sancti in anima, prout uult spirantis: sic flumina credentis de uentre fluentia, non est ipsa substantia aquæ, quā fons ille dat, uel ad quā inuitat, dicendo, si quis sitit, ueniat ad me, & bibat: Atta- men & uox quam audis, flumina quæ per uocē loquentis hominis diffunduntur, recte si- gnantur nomine spiritus, eo uidelicet locutionis modo, quo plærūq; solemus efficiens ex- primere per id quod efficitur, ueluti cum ferrum calens dicimus ignem, & aquam frigore concretam dicimus hyemem.

¶ Quod de uentre credentis in filium dei solummodo sacramenta scripturarum, quæ per spiritum sanctum administrata sunt: de illo autem fonte, id ē, filio dei, ipsa quoque procedit substantia spiritus sancti.

Ca. IX.

Igitur ab illo fonte qui deus & homo est, multū (ut iam dictū est) cæteri omnes differunt, quicunq; fontes dicti sunt, uel dici meruerunt. Quia uidelicet de fontibus illis tantūmodo flumina aquæ uiuæ fluxerunt, quæ non sunt ipsa substantia spiritus sancti, sed administrata per spiritū sanctū sacramenta scripturarū: ab illo autē & ipsa substantia spiritus sancti procedit, quia deus est, & flumina scripturarū uoce corporea fluxerunt, quia homo est. ¶ Et multa quidē sunt huiusmodi flumina de uentre il- lius, & de uentre credentis in eū fluentia, sed quatuor sunt fluminū cunctoꝝ capita, id est, flumina principalia: flumina (inquā) id est, sacramenta. Sicut em̄ unus est fons siue fluuius, qui egrediebatur (inquit scriptura) de loco uoluptatis ad irrigandum paradysum, qui inde diuiditur in quatuor capita, id est, principalia flumina: sic de multis uel multiplicibus sacra- menti quatuor sunt præcipua CHRISTI sacramenta, quibus intendit om̄is scriptura diuinitus inspirata, scilicet incarnatio eius, passio eius, resurrectio eius, ascensio eius. Hæc flumina tam de uentre eius q̄ de uentre credentis in eū fluere non desinunt, & uocē spiri- tus sancti tam per os eius q̄ per os credentiū in eum Apostolorū hæc sacramenta prædican- tis, totus mundus audiuit, hoc interim excepto, quod ex abundantia est astruere, quia sacra- menta hæc ex ipso sunt condita pariter & annunciata: cæteri autē, annunciationis huius ad nos, ministri & adiutores fuerūt. ¶ Nunc de eo qd iam prælibatū est, spūs ubi uult spirat, scilicet de ipsa processione uel procedentis persona, qd deus & dñs sit, & eiusdē cū patre & filio maiestatis siue potestatis, in hoc ipso dū procedit, latius dicendū est. Nūc qd non mi- nus à filio q̄ à patre pcedat, hæc tenus à nobis sermo habitus, profecutus est.

¶ De ipso procedente spiritu sancto, & diuina ipsius potentia, iuxta quam dictum est, spiritus ubi uult spirat.

Ca. X.

Lausula hæc q̄ breuissima, spūs ubi uult spirat, diuinā eiusdē spūs sancti naturā diuinam nihilominus potentia, magnifice nobis, qui in eū credimus, enūciat, & manifeste quædā definitio est, hunc secernens ab om̄i spiritu quicunq; deus non est uel sub deo spirat. Nullus em̄ spūs præter hunc spiritū qui deus est ubi uult spirat. Creatus quilibet spūs bonus siue malus spirat quo spirare mittit uel per mittitur: nec ita spirat, ut ipsa spūs nostri substantiam ingrediat, nisi solus creator spūs. ¶ Quid ergo est (inquis) qd quilibet homo spiritu maligno plenus dicit: Sicut em̄ legimus hominē quē- dam sanctū uel fidelē, uerbi gratia, Stephanū, plenu spiritu sancto: ita & Iudā legimus pua- sum à spiritu maligno, non quomodo cunq; sed ita ut de illo dicat Euangelista, quia in tra- uis

B s uit in

De filio Dei spiritus sc̄us procedit. De sanctis homi- nibus uox uel doctrina spiri- tus sancti, Iohan. 3

Quatuor præ- cipua flumina seu sacramen- ta Christi Gene. 2.

Iohan. 3 Spiritus ubi uult spirat

Obiectio Actū. 6. Iohan. 13

Zach. j. uit in illum Satanas. Similiter de bonis spiritibus, hoc exemplū est apud Zachariam Prophetā. Et dixit ad me angelus qui loquebat in me, Ego ostendā tibi quid sint hæc. Item: Et respondit dñs angelo qui loquebat in me, uerba bona, uerba consolatoria. Et post aliqua, Et ecce angelus qui loquebat in me, egrediebat, & alius angelus egrediebat in occursum eius. ¶ Ad hæc inquit. Nec ista scripturæ testimonia compellūt nos, nec ipsa ratio consentit, ut dicamus uel suspicemur, quod creatus rationalis spiritus rationali spiritui substantia-

Solutio
liter unq̄ poterit aut possit infundi, uel quod rationalis spiritus capax sit alterius, nisi solius spiritus dei. In habitationē duntaxat corporis missus aut permissus sese inserit. Et malus quidem spiritus cōprehensum hominis spiritū ueneno malitiæ inficit, aut furiosis agit flagellis: bonus autē angelus custos appositus humano spiritui, demulcet eū uerbis bonis, uerbis cōsolatorijs: in ipsam autē substantiā neuter sese infundit. Neq̄ em̄ ita subtilior spiritus angelicus humano spiritui ē, ut alter alterius capax, uel alter alteri capabilis sit. Solus creator spiritus, solus (in q̄) & unus deus p̄f & filius & sp̄s sanctus hūano spiritui capabilis ē, quia lōge subtilior est. Si quis diligit me (ait filius) & pater meus diliget eū, & ad eū ueniamus, & mātionem apud eū faciemus. De isto autē paraclito spiritu sancto idem dixit. Vos autē cognoscetis eum, quia apud uos manebit, & in uobis erit.

Iohan. j. 4
Ibidem.

¶ De illo modo spiramenti eius, quo spirans ubi uult ipsam anime substantiam penetrat, & abyssum eius perambulat, & quod huius dignationis experimentum sentire in hac uita ualde paucorum est. Caput XI.

Spiritus sc̄tus
& de foris &
intus spirat.

De foris spirat etiam in malis. j. Reg. 19

Citur hic spiritus deus est, & hoc præsens quoq̄ sententia confirmat, dicens, spiritus ubi uult spirat. Cum uult, de foris per angelū spirat, id est, præceptum uel consiliū dat: Et cū uult, intus per semetipsum spirat, id est, ipsam animæ substantiam sensibilibiter perambulat. At uero istud, quod postremū dixi, ualde paucorū est, dū in corpore uiuentes peregrinantur à dño. ¶ Illud quod primū dixi, quia dū uult, spirat de foris, adeo multorū est ut etiam malis interdū accidere poterit. Exempli gratia: Misit Saul lictores, ut raperent Dauid. Qui cū uidissent eum cum Prophetarū uaticinantū, & Samuel stantē super eos factus est etiā in illis sp̄s dñi, & prophetare cœperūt etiam ipsi. Prophetauerūt & alij nuntij, prophetauerūt & tertij. Abijt & ipse, & factus est etiā super eū spiritus dñi & pphetauit. Effectus em̄ qdam est, ualens aperire interiores oculos, etiam eius qui non meret ingressum ad se eiusdem sp̄s dñi, ut uideat quod ante ignorauit, & intelligat uoluntatē dñi: nimirū ad iudiciū sibi. Quemadmodū & ille Balaam, q̄ de semetipso ait. Dixit Balaam filius Beor, dixit homo cuius obturatus est oculus. Dixit auditor sermonū dei, qui uisionē omnipotentis intuitus est, qui cadit & sic aperitur oculi eius. ¶ De q̄ uidelicet Balaam in p̄nti rōe ppendendū ē, quia cū semel & iteq̄ dictū uel scriptū sit, q̄a occurrēs ei dñs, posuit uerbū in ore eius, nusq̄ dictū ē, posuit in corde eius sicut dīdigno & fideli uiro, prope est uerbum in corde tuo & in ore tuo. Nō em̄ in corde p̄ dilectionē sapiebat ea q̄ dei sunt, q̄uis ore p̄ sciam, pferat ea q̄ dei sunt. ¶ Istū modū spirantem, de quo dicere cœperā, quo sp̄s sc̄tus multiplex (ut ait sapia) subtilis, mobilis, discretus, incoīquinatus, certus, suavis, stabilis, securus, oibus mobilibus mobilior, ipsam animæ substantiā penetrat, & abyssum eius perambulat, ualde paucorū ē experiri, q̄ diu in hac uita sunt à domino peregrini: & cum uix quispiam eorū expertus fuerit, non ualet uerbis exprimere si uelit, quoniam ineffabile est quod sentit. Hic nimirū opus non habet, ut eū doceat quis, quod spiritus sanctus deus sit, ipsa enim infusionis eius unctio docet eum, quemadmodum Iohannes Apostolus in epistola sua dicit. Et nos unctioem habetis à sancto, & non necesse habetis ut aliquis doceat uos, sed sicut unctio eius docet uos de omnibus. Vt q̄ in semetipso expertus hoc dixit. Et aliquos inter illos esse nouerat, qui non nihil haberēt, de ista unctioe mirabili, unctioe ineffabili, per quam intelligit beata anima, quod deo placita sit, sicut & postmodum dicit: In hoc intelligimus quoniam in eo manemus, & ipse in nobis, quoniam de spiritu suo dedit nobis.

¶ Quod ubi paracletus iste spirare uelit, ubi non queritur uel recipitur consolario presentis seculi, & de eo quod ait dominus, rogabo patrem & alij paraclitum dabit uobis. Ca. XII. Vbi q̄to